

GOSTOVANJE PJEVAČKOG ZBORA "MARIJA POMOĆNICA" – KNEŽIJA U MAĐARSKOJ

Pjevački zbor "Marija Pomoćnica" sa Knežije iz Zagreba, 16. i 17. IV. 1994. godine gostovao je u *Baranjskoj županiji*, susjedne nam i prijateljske Mađarske i održao nekoliko misa i koncerata. Posjetili su Hrvate, koji već stoljećima žive na tlu Mađarske, a također i izbjeglice i prognanike iz Hrvatske, koji treću godinu žive u progonstvu u ovoj regiji. Tu živi 2/3 Hrvata od ukupnog broja Hrvata u Mađarskoj.

Zbor je boravio i nastupio u gradu Pečuhu, Šiklošu, Mohaču i manjem hrvatskom naselju Poganu. To je *prvi crkveni zbor, koji je gostovao u Mađarskoj*, nastupao za Hrvate u Mađarskoj i naše prognanike od početka ovog strašnog rata. Gostovanje je organizirao *Stjepan Pasarić*, svećenik prognanik iz Belog Manastira, koji je sada u progonstvu sa svojim vjernicima u Mohaču i *Marko Bubalo*, župnik Tordinaca, svećenik -akovačke biskupije kojemu je povjerena duhovna skrb za izbjegle vjernike iz Slavonije i Baranje a borave na području biskupije Pečuha. Kad govorimo o Hrvatima u Mađarskoj, moramo istaknuti neke podatke o kojima govori i piše *Marko Bubalo*, svećenik i prognanik u svojoj knjizi *Nemam mamu – ali imam tebe*. Knjiga je izašla u izdanju *Kršćanske sadašnjosti*, a predstavljena je bila 5. svibnja 1994. godine u Zagrebu. Velikim dijelom knjiga govori o egzodusu našeg pučanstva, koje je da bi sačuvalo glavu pobjeglo u susjednu Mađarsku, o njihovom životu, patnjama, ranama... Većina njih došla je samo sa plastičnom vrećicom, napustili su svoj dom, ostavili sve: kuću, pokućstvo, odjeću, polja, berbu, alat i dr. Većina njih pješice ili autom, traktorom, šlepom, brodom... a da nisu imali vremena osvrnuti se i pogledati svoj dom, jer su ih ispraćale granate.

PEČUH (Pécs) je kulturno središte Hrvata u Mađarskoj, tu su organizirane sve odgojno-obrazovne ustanove, hrvatski dječji vrtić, hrvatska osnovna škola, srednja škola sa đakim domom, hrvatska katedra pri sveučilištu "Janus Pannonius", svi mediji. Tu se nalazi i uredništvo emisije *Humanum*, koja pomno prati život prognanika u Mađarskoj.

ŠIKLOŠ (Siklos) je lijepi gradić nedaleko od hrvatske granice. Kad je vedro, s brijega, gdje se nalazi tvrđava vidi se duboko u Hrvatsku. U ovom gradu žive Hrvati koji su se doselili iz šokačkog sela Semartina. Tu su smještene i izbjeglice uglavnom iz Baranje. Misa i koncert održan je u staroj franjevačkoj crkvi. Ljudi su oduševljeni i zahvalni, sa suzama u očima prvi put slavili *pjevanu sv. misu* na svom materinskom, hrvatskom jeziku. Cijeli koncert snimala je TV i Radio Pečuh. Doznajemo da svake subote kada je na programu emisija za Hrvate, TV prikazuje dijelove našeg koncerta u Šiklošu.

POGAN (Pogány) je hrvatsko selo nedaleko od Pečuha na cesti Harkány - Pečuh, filijala župe Szalanta. U blizini tog sela na sportskoj zračnoj luci boravio je godine 1991. Sveti Otac papa Ivan Pavao II.

Pjevali smo misu i koncert u lijepoj novoj crkvi, bijeloj kao labud. Privlači oči već izdaleka, a 8. prosinca 1991. posvećena je Kraljici Mira. Misu je predvodio dekan Stjepan Zagorac (svećenik iz Mađarske, hrvatskog porijekla) na hrvatskom jeziku, a za one koji su došli na misu i koncert, bila je to velika radost i zadovoljstvo. Poslije mise dugo smo razgovarali s ljudima, stanovnicima toga malog hrvatskog sela.

MOHAČ (Mohács) lijepi grad na Dunavu u južnoj Mađarskoj. Brojni prognanici iz Baranje. Misa i koncert u velikoj, lijepoj i moderno sagrađenoj crkvi. Tri divna cvjetna aranžmana ispred oltara u obliku mađarske, hrvatske i papinske zastave. Brojni prognanici koji slave Sv. misu okupljeni na ovom divnom slavlju. Među njima su brojna djeca, prosvjetni radnici, kao i ostali vjernici. Kako opisati ovaj susret? Što izdvojiti:

- radost zbog susreta s nama, jer ih nismo zaboravili,
- zanosno slušanje i aplauz nakon svake otpjevane pjesme,
- suze u očima ljudi koji stoje i zajedno s nama pjevaju "Bože čuvaj Hrvatsku", pa zatim "Zdravo Djevo",
- razgovor pred crkvom, mnoga pitanja: kako je u Hrvatskoj, kada ćemo kući...?

Svaki od njih priča svoju tužnu sudbinu, svoju patnju i bol.

Poslije kratke šetnje do Dunava, krećemo na zakusku, koju su nam priredili naši prognanici. Sve su to vrijedne ruke pripremile, mijesile i ispekale. Kolači, kolači svih vrsta na stolu, a prostorija koja je prilično velika, jedva nas uz brojne prognanike može primiti. Tu su i brojni prosvjetni radnici, koji ovdje rade sa našom djecom.

Svi smo sretni, razdragani. Pjevamo brojne pjesme, raduju se. *Ne dirajte mi ravnicu, Bože čuvaj Hrvatsku...*, a među svim je najveselija mala djevojčica u krilu svoje majke, koja svojom pjesmom želi pokazati da i ona voli svoju Hrvatsku.

Vrijeme brzo prolazi, treba krenuti put Zagreba. Rastanak u suzama sa željom i nadom za novim susretom uz povike: "Dodite nam opet! Pozdravite Zagreb! Pozdravite Hrvatsku!"

Nekoliko riječi i o zboru "Marija Pomoćnica" sa Knežije iz Zagreba. Zbor djeluje već 50 godina. Nastupa sa velikim uspjehom kao župni zbor u crkvi "Marija Pomoćnica", ali i na mnogim nastupima i koncertima u Zagrebu, kao i izvan Zagreba u mnogim mjestima Hrvatskog Zagorja, u Rijeci, Splitu, Belom Manastiru, Siraču, Donjoj Obriježi, Požegi, Kutjevu, Sisku i dr. Zapažen je Televizijski prijenos mise sa Knežije, direktni prijenos koncerta zbora sa Knežije na Radio Zagrebu, kao i više prijenosa nedjeljnih radio misa na Radio Zagrebu. Zbor je nastupao na mnogim dobrotvornim koncertima u raznim zagrebačkim dvoranama: od Doma umirovljenika, škola, do Koncertne dvorane "Vatroslav Lisinski".

Najdraže gostovanje zbora bilo je 1993. godine u Rimu i Palestrini, te na generalnoj audijenciji kod Svetog Oca. U dvorani Pavla VI. u Vatikanu pjevao je pred 14.000 osoba 11 pjesama, a u nazočnosti Svetog Oca Pape Ivana Pavla II. poznatu hrvatsku pjesmu "Marijo, ti mila majčice" Vilka Novaka. Tom prigodom Sveti Otac nas je pozdravio na hrvatskom jeziku, a nakon audijencije rado se slikao sa pjevačkim zborom.

Zbor dugo godina uspješno vodi dirigent Eduard Adamek, a na orguljama prati don Josip Štepan.

Eduard ADAMEK